

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13 квіт. 2012 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>;

3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар/ Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джузи, А. В. Савченка, К.: Юрінком Інтер, 2016. – 1064;

4. Офіційний веб-сайт лабораторії прикладної хімії. URL: <http://cobra.net.ua/about.html>;

5. Статистика Офісу Генерального прокурора України щодо стану протидії корупції в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika>.

Цуцкірідзе Максим Сергійович,

професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент;

Шевчишен Артем Вікторович,

професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ДОКАЗОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Механізм застосування засобів оперативно-розшукової діяльності з метою отримання інформації, придатної для використання як доказової – в умовах воєнного стану реалізується за нестабілізуючих умов, а саме: відсутність досвіду застосування цих засобів в умовах дії особливих правових режимів; різке зростання рівня злочинів, які вчинюються комбатантами, членами диверсійно-розвідувальних груп, тобто тими особами отримання інформації (необхідної для застосування спеціальних технічних засобів відносно них) про яких є утрудненою; не «приспосованість» правоохоронної системи до «процесуального» використання інформації, отриманої в результаті «непроцесуального» застосування засобів оперативно-розшукової діяльності або інших технічних засобів отримання інформації.

Задля формування необхідного ступеня «режиму сприяння» досягненню завдань кримінального провадження в умовах воєнного стану законодавець наділяє сторону обвинувачення винятковими правами, у зв'язку з чим відмічається певний дисбаланс процесуальних можливостей сторін кримінального провадження, а з іншого – надзвичайність ситуації, у якій доводиться здійснювати досудове

розслідування, обумовлює необхідність ретельної регламентації дій як суб'єктів, які застосовують спеціальні технічні засоби для отримання доказової інформації, так і інших органів (які не є учасниками досудового розслідування, суб'єктів оперативно-розшукової діяльності), але мають технічні можливості отримання інформації, яка може бути використана як доказова.

Зрозуміло, що коло суб'єктів, які мають можливість здобути таку інформацію не обмежується тільки суб'єктами досудового розслідування (або органами, які відносяться до системи кримінальної юстиції). Опублікування у відкритих джерелах результатів перехоплення телефонних розмов, повідомлень у відкритих соціальних мережах, месенджерах (в яких учасники збройної агресії прямо визнають свою провину у вчиненні злочинів) – свідчить про наявність технічних можливостей у інших суб'єктів (окрім органів кримінальної юстиції) щодо отримання та фіксації такої інформації. Але використання такої інформації як доказової суперечить: відсутність у структурі цих суб'єктів слідчих підрозділів (які можуть надати доручення на проведення наприклад НСРД з метою отримання такої інформації); націленість на використання зазначеної інформації (отриманої під час перехоплення) не з метою використання як доказової, а з іншою метою – у військових (бойових) цілях; відсутність правової можливості залучати до процесу отримання такої інформації підрозділи органів, які використовують спеціальні технічні засоби отримання інформації.

Дослідження цього питання з точки зору визначення можливостей використання такої інформації як доказової дозволило зробити наступні висновки – будь-який оперативний підрозділ (органу який визначений як суб'єкт оперативно-розшукової діяльності) має право скерувати отримані матеріали до будь-якого правоохоронного органу, чи органу прокуратури, і вони будуть долучені до вже існуючого кримінального провадження, або буде зареєстровано нове провадження та в подальшому передано до належного органу досудового розслідування. Що стосується нормативного закріплення механізму використання таких матеріалів, то у постанові Верховного суду України (ВСУ) №-671/463/15-к від 16.03.2017 робиться висновок, що фактичні дані, одержані внаслідок проведення певних оперативно-розшукових заходів до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, можуть бути визнані належними та використані у якості доказів, як документи в кримінальному провадженні, за умови, якщо вони були отримані в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».